

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

**Методичні рекомендації для самостійної роботиздобувачів вищої освіти з
дисципліни
«ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»**

для студентів спеціальності 072 „Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок”
рівень освіти (магістр)
денної та заочної форм навчання

Укладач:
Назарова Т. Ю., доцент кафедри обліку і
фінансів, к.е.н, доцент

Харків
НТУ «ХПІ»
2024

Пропоновані методичні рекомендації до самостійної роботи студентів будуть корисними для здобувачів вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» для перевірки і відпрацювання результатів навчання з курсу «Податковий менеджмент», формування стратегічного мислення та перспективного планування у сфері оподаткування бізнесу, здатності обґрунтовувати варіанти управлінських рішень, оцінювати їхню ефективність за наявних законодавчих обмежень та етичних аспектів, здійснювати податкове консультування та приймати рішення під час проведення податкових перевірок.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ, ПРАВОВІ ТА ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	5
ТЕМА 2. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ.....	7
ТЕМА 3. ПОДАТКОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ.....	10
ТЕМА 4. ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ. ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕВІРОК.....	12
ТЕМА 5. УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМ БОРГОМ ПІДПРИЄМСТВ	16
ТЕМА 6. ПЛАНУВАННЯ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	18
ТЕМА 7. МІЖНАРОДНЕ ОПОДАТКУВАННЯ ТА ПОГАШЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ	20
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	23

ПЕРЕДМОВА

Метою вивчення навчальної дисципліни «Податковий менеджмент» є формування у здобувачів вищої освіти стратегічного мислення та перспективного планування у сфері оподаткування бізнесу, здатності обґрунтовувати варіанти управлінських рішень щодо формування оптимального податкового навантаження, оцінювати їхню ефективність за наявних законодавчих обмежень та етичних аспектів, здійснювати податкове консультування та приймати рішення під час проведення податкових перевірок. Навчальна дисципліна формує міждисциплінарні взаємозв'язки із іншими дисциплінами, такими як: податкова система, фінанси, фінансовий менеджмент.

Очікувані результати вивчення навчальної дисципліни «Податковий менеджмент»:

- пояснювати теоретичні, правові та етичні аспекти податкового менеджменту та застосовувати навички адміністрування податків на практиці;
- надавати податкові консультації власникам, менеджменту підприємств та іншим користувачам інформації у сфері оподаткування;
- пояснювати процес планування та процедуру проведення перевірок, демонструвати навички міжособистісної взаємодії між платниками і контролюючими органами на основі етичних мотивів;
- пояснювати види, статус податкового боргу, розраховувати пеню, управляти податковим боргом;
- оцінювати фінансову інформацію з метою планування і прийняття управлінських рішень щодо зменшення податкового навантаження на бізнес, обирати оптимальні схеми ведення бізнесу;
- аналізувати схеми оподаткування бізнесу в країнах світу і норми міжнародних договорів, здійснювати вибір оптимальної географічної мережі бізнесу та контрагентів.

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ, ПРАВОВІ ТА ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Питання для самоконтролю та обговорення

1. Пояснити відмінності між метою і завданнями державного і корпоративного податкового менеджменту.
2. Як суб'єкти податкового менеджменту впливають на організацію податкового менеджменту на макро- і мікрорівнях?
3. Пояснити принципи податкового менеджменту.
4. Визначити дію функцій податкового менеджменту на макро- і мікрорівні.

Ситуаційні Завдання

Ситуація 1

Державний службовець під час проведення контрольних заходів виявляє порушення законодавства. Державний службовець рекомендує організації для усунення виявлених порушень скористатися послугами конкретної компанії, власниками, керівниками або співробітниками якої є особи, з якими пов'язаний приватний інтерес державного службовця.

Пояснити дії працівника ДПС відповідно до Правил етичної поведінки в органах Державної податкової служби України.

Ситуація 2

Державний службовець, близькі особи державного службовця отримують подарунки або інші блага (безкоштовні послуги, знижки, оплату розваг, відпочинку, транспортних видатків тощо) від фізичних осіб та / або організацій, стосовно яких державний службовець здійснює або раніше здійснював окремі функції державного управління.

Пояснити дії працівника ДПС відповідно до Правил етичної поведінки в органах Державної податкової служби України.

Ситуація 3

Державний службовець бере участь в рішенні щодо закупівлі державним органом товарів, які є результатом інтелектуальної діяльності, виключні права на які має він сам або особи, з якими пов'язаний приватний інтерес державного службовця.

Пояснити дії працівника ДПС відповідно до Правил етичної поведінки в органах Державної податкової служби України.

Тести для самоконтролю

1. До суб'єктів державного податкового менеджменту належать:

- а) держава в особі законодавчих і виконавчих органів влади, платники податків;
- б) держава в особі виконавчих органів влади;
- в) держава в особі державних органів влади;
- г) податкові агенти.

2. Об'єктом податкового менеджменту є:

- а) фінансові відносини, зокрема відносини, пов'язані з формуванням і використанням фондів грошових коштів;
- б) дії та процеси, спрямовані на встановлення та зміну податкових норм, а також на справляння податків;
- в) організація інформаційної системи на підприємстві, що відповідає вимогам внутрішніх комунікаційних зв'язків між структурними підрозділами, різними рівнями управління;
- г) податкові потоки, що рухаються внаслідок виконання податками своїх функцій, а також податкового процесу на макро- і мікрорівнях.

3. Державний податковий менеджмент повинен бути спрямований на забезпечення інтересів:

- а) держави;
- б) держави і платників податків;
- в) платників податків;
- г) податкових агентів.

4. Державний податковий менеджмент спрямований на:

- а) оптимальне поєднання фіскальної та регулятивної функції податків;
- б) виконання фіскальної та розподільчої функції;
- в) виконання регулятивної функції;
- г) виконання розподільчої функції.

5. До завдань Державної податкової служби України з позицій податкового менеджменту належить:

- а) внесення у встановленому порядку пропозицій щодо вдосконалення податкового законодавства;
- б) організація роботи апарату ДПС, її територіальних органів;
- в) організація інформаційно-аналітичного забезпечення ДПС та автоматизація її діяльності;
- г) надання територіальним органам ДПС методичної і практичної допомоги в організації роботи, проведення перевірки стану такої роботи.

ТЕМА 2. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ

Питання для самоконтролю та обговорення

1. Пояснити поняття і складові податкового адміністрування з позиції Податкового кодексу України.
2. Визначити взаємозв'язки між об'єктом і суб'єктом податкового адміністрування, принципи податкового адміністрування.
3. Визначити повноваження контролюючих органів у сфері податкового адміністрування.
4. Пояснити способи та організацію взаємодії платників податків з контролюючими органами.
5. Охарактеризувати порядок складання, подання до контролюючих органів і внесення змін до податкової декларації.

Ситуаційні завдання

Ситуація 1

Підприємство виготовляє товари народного споживання. Загальний обсяг відвантажених товарів у звітному періоді за контрактними цінами становив 250 тис. грн (перша подія), з яких експортовано товарів на 70 тис. грн. У цьому ж звітному періоді сплачено постачальникам вартість сировини та матеріалів за контрактними цінами на суму 70 тис. грн, з яких матеріали на суму 30 тис. грн використано для виробництва товарів на експорт, а решта – на виробництво товарів, реалізованих на території України.

У попередньому звітному періоді було задекларовано товари, які передбачалося експортувати, але не було експортовано, а реалізовано на території України на суму 37 тис. грн. Крім того, підприємству А у звітному періоді було повернуто неякісні товари на суму 40 тис. грн (контрактна ціна), які були реалізовані на території України та задекларовані в попередньому звітному періоді. ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету за звітний період, підприємство визначило в сумі 14 тис. грн.

Завдання:

1. Перевірити достовірність суми податку, визначеної платником.
2. Вказати строки подання податкової звітності та строки сплати.
3. У разі виявлення порушення, описати, які фінансові та адміністративні санкції можуть бути застосовані до платника.

Тести для самоконтролю

1. Податкове адміністрування – це:

- а) вилучення документів, що підтверджують порушення податкового законодавства суб'єктами підприємницької діяльності і громадянами;
- б) формування і ведення Державного реєстру платників податків – фізичних осіб і Єдиного банку даних про платників податків – юридичних осіб;
- в) здійснення перевірок і повторних оглядів діяльності окремих платників;
- г) управління податковими відносинами за допомогою певної державної фінансово-економічної політики з урахуванням відповідальності за виконання поставлених завдань, за безпосередньою участю спеціальних державних органів.

2. Податкові надходження (у вигляді податків, зборів, інших обов'язкових платежів) до бюджетів усіх рівнів є:

- а) об'єктом податкового адміністрування; б)
- суб'єктом податкового адміністрування; в)
- елементом податкового адміністрування; г)
- предметом податкового адміністрування.

3. Принципи адміністрування податків і зборів поділяються на:

- а) науково-методичні та правові;
- б) науково-методичні, організаційні та правові; в)
- економічні та правові;
- г) науково-методичні та економічні.

4. Податкові повідомлення-рішення – це:

- а) письмове повідомлення контролюючого органа про обов'язок платника податків сплатити суму грошового зобов'язання або внести відповідні зміни до податкової звітності;
- б) роз'яснення законодавства з питань оподаткування серед платників; в)
- повідомлення про надходження податкових платежів до бюджетів усіх рівнів;
- г) нормативно-правові акти і методичні рекомендації з питань оподаткування.

5. Скільки разів протягом року платник податків може надіслати контролюючому органу через електронний кабінет заяву про відмову отримувати документи через електронний кабінет:

- а) один раз;
- б) два рази;
- в) безліч разів;
- г) 10 разів.

6. Податкова декларація – це:

а) документ, що засвідчує особу підприємця;

б) документ, що подається платником податку органу контролю утерміни, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування / або сплата податкового зобов'язання, чи документ, що свідчить про суму доходу, нарахованого/виплаченого на користь платників податку- фізичних осіб, суми утриманих та / або сплачених (сплаченого) податків;

в) документ, що вказує на суму доходу, нарахованого на користь платників податку;

г) рішення, податкові вимоги або інші документи з питань адміністрування податків, зборів, платежів, податкового контролю, зокрема з питань проведення перевірок, звірок, адресовані контролюючим органом платнику податків.

7. Облік платників податків в органах Державної податкової служби ведеться за:

а) податковим номером;

б) номером реєстрації;

в) кодами видів діяльності;

г) ідентифікаційним номером.

8. Метою ведення обліку платників податків є:

а) створення системи обліку в розрізі платників податків, їхніх відокремлених підрозділів та об'єктів оподаткування;

б) правове забезпечення системи автоматичної реєстрації громадян України як платників податків за даними органів реєстрації актів громадянського стану;

в) створення умов для здійснення контролю за правильністю нарахування, своєчасністю і повнотою сплати податків, нарахованих фінансових санкцій, дотримання податкового та іншого законодавства;

г) немає правильної відповіді.

ТЕМА 3. ПОДАТКОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

Питання для самоконтролю та обговорення

1. Пояснити підходи до визначення сутності поняття «податкове консультування» та принципи, на яких воно ґрунтується.
2. Охарактеризувати професійні якості податкового консультанта танапрями консультування компанії.
3. Пояснити різницю між відомчим і приватним консультуванням, навести практичні приклади.
4. Описати основні напрями податкового консультування на етапі вибору системи оподаткування суб'єктом господарювання.
5. Надати податкову консультацію щодо роз'яснення основних елементів загальної системи оподаткування.
6. Надати податкову консультацію щодо роз'яснення основних аспектів спрощеної системи оподаткування.
7. Пояснити методику надання податкових консультацій щодо формування та подання податкових декларацій, а також сплати податкових зобов'язань за спрощеною і загальною системою оподаткування.

Ситуаційні Завдання

Ситуація 1

Надати консультацію щодо вибору системи оподаткування платнику, визначивши критерії вибору, та обґрунтувати основні переваги, недоліки загальної і спрощеної системи оподаткування.

Ситуація 2

Вам як податковому консультанту необхідно надати роз'яснення платнику щодо ймовірного рівня податкового навантаження на загальній і спрощеній системі оподаткування, визначити перелік податків та основні ставки, за якими будуть нараховані податкові зобов'язання.

Тести для самоконтролю

1. Податкове консультування – це:

- а) роз'яснення законодавства з питань оподаткування серед платників;
- б) консультаційні послуги щодо оподаткування операцій та / або діяльності підприємства згідно з вимогами українського або міжнародного законодавства;
- в) повідомлення про надходження податкових платежів до бюджетів усіх рівнів;
- г) немає правильної відповіді.

2. Консультації надаються щодо:

- а) існуючих операцій;
- б) операцій, що плануються;
- в) існуючих операцій, а також і щодо тих, що плануються;г) операцій, що були здійснені в минулому.

3. Спеціаліст у галузі фінансового обліку, податкового законодавства та пов'язаних із ним галузях – це:

- а) податковий консультант;б)
- податковий агент;
- в) податковий менеджер;г)
- бухгалтер.

4. За зверненням платників податків контролюючі органи надають їм безоплатно індивідуальні податкові консультації з питань практичного застосування окремих норм податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, протягом:

- а) 18 днів;
- б) 20 днів;
- в) 5 днів;
- г) 25 днів.

5. До обов'язкових складових письмової податкової консультації не належить:

- а) опис питань, що порушуються платником податків;
- б) викладення (роз'яснення) платнику податків офіційного розуміння контролюючим органом змісту конкретної правової норми з питань оподаткування для забезпечення правильного її застосування;
- в) обґрунтування застосування норм законодавства з урахуванням фактичних обставин, вказаних у зверненні платника податків;
- г) висновок з питань практичного використання окремих норм податкового законодавства.

ТЕМА 4. ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ. ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕВІРОК

Питання для самоконтролю та обговорення

1. Поясніть економічну сутність поняття «податковий контроль» залежно від підходів, що визначають це поняття.
2. Охарактеризуйте способи здійснення податкового контролю.
3. Назвіть і поясніть дію функцій податкового контролю.
4. Поясніть основні напрями податкового контролю.
5. Визначте принципи, на яких базується податковий контроль.
6. Розподіліть податкові перевірки за класифікаційними ознаками.
7. Поясніть процедуру проведення і вимоги до камеральних перевірок.
8. Поясніть процес проведення, підстави, предмет і вимоги до документальних перевірок.
9. Поясніть умови проведення та обмеження щодо здійснення документальних планових перевірок.
10. Назвіть підстави проведення документальних позапланових перевірок.
11. Висвітліть підстави та оформлення результатів проведення зустрічних звірок.
12. Назвіть обставини і процес проведення фактичних перевірок.
13. Визначте умови та порядок допуску посадових осіб контролюючих органів до проведення документальних виїзних та фактичних перевірок.

Ситуаційні завдання

Ситуація 1

За результатами аналізу податкової інформації, отриманої в установленому законом порядку, виявлено факти, які свідчать про порушення платником податків податкового законодавства.

За рішенням контролюючого органу було надіслано платнику податків Письмовий запит про подання податкової інформації для уточнення інформації.

Платник податків ніяк не відреагував на такий запит.

Отже, контролюючим органом було прийнято рішення про проведення позапланової документальної перевірки платника.

Питання:

1. У який термін платник податків повинен був відреагувати на запит ДПС?
2. Чи має право ДПС здійснити у цьому разі позапланову

документальну перевірку платника і чому?

Ситуація 2

До підприємства «РЕМСТРОЙ» 20.10.2023 р. прийшли податкові інспектори для проведення документальної планової перевірки. Зробивши запис у журналі і показавши посвідчення, інспектори зажадали отримати звітність, копія наказу про перевірку була надіслана за 5 днів до перевірки.

Питання:

1. Чи мають право на перевірку інспектори?
2. Які дії повинен вчинити керівник підприємства?

Ситуація 3

Як вчинити підприємцю, якщо прийшов податковий інспектор без попереднього повідомлення на документальну перевірку?

Ситуація 4

Інспектор під час проведення камеральної перевірки захотів переглянути документацію, яка б підтверджувала дані, надані до податкової служби звітності. Чи зобов'язаний підприємець надавати в такому випадку документи?

Ситуація 5

Чи має право податковий інспектор, здійснюючи перевірку документації в офісі підприємця, взяти частину документів з собою для перевірки у фіскальну службу?

Тести для самоконтролю

1. Діяльність платників податків-юридичних та фізичних осіб, які пройшли реєстрацію в органах Державної податкової служби України, податкові агенти та представники платника податку є:

- а) предметом податкового контролю; б)
 - суб'єктом податкового контролю; в)
 - об'єктом податкового контролю; г)
- немає правильної відповіді.

2. Що не належить до способів здійснення податкового контролю:

- а) ведення обліку платників податків;
- б) інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів;
- в) перевірки та звірки відповідно до вимог ПКУ;
- г) встановлення податків і вилучення їх під час бюджетного процесу.

3. Податкова перевірка – це:

- а) діяльність податкових органів з аналізу та дослідження первинної облікової та звітної документації, пов'язаної зі сплатою податків, з метою перевірки правильного ведення податкового обліку та звітності;
 - б) діяльність органів державної влади, пов'язана зі сплатою податків, з метою перевірки правильного ведення податкового обліку та звітності платників податків;
 - в) основний метод податкового контролю; г)
- немає правильної відповіді.

4. Камеральна перевірка – це:

- а) перевірка, що проводиться на підставі заяви, поданої платником податків з незначним ступенем ризику;
- б) перевірка, яка проводиться у приміщенні контролюючого органу виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків та даних системи електронного адміністрування податку на додану вартість;
- в) перевірка, яка проводиться за місцезнаходженням платника податків чи місцем розташування об'єкта права власності, стосовно якого проводиться така перевірка;
- г) перевірка, що здійснюється за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розташування господарських або інших об'єктів права власності такого платника.

5. Документальні перевірки – це:

а) перевірки, які проводяться у приміщенні органу державної фіскальної служби на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків;

б) перевірки, які передбачають перегляд первинних документів, вияв правильності та достовірності організації і ведення бухгалтерського обліку, своєчасності та повноти сплати податків, зборів і обов'язкових платежів та пільг і проводиться за місцем знаходження підприємства;

в) перевірки, які проводяться за місяць до ліквідації підприємства, під час якої оцінюються фонди підприємства.

6. Про дату проведення виїзної перевірки суб'єкт підприємницької діяльності повідомляється:

а) не пізніше, ніж за 5 днів до її початку; б)

не пізніше, ніж за 20 днів до її початку; в)

не пізніше, ніж за 10 днів до її початку; г)

не повідомляється.

7. Тривалість планової виїзної перевірки для великих платників не повинна перевищувати:

а) 20 календарних днів;

б) 40 календарних днів;

в) 30 календарних днів; г)

10 календарних днів.

8. Тривалість планової виїзної перевірки для суб'єкта малого підприємництва не повинна перевищувати:

а) 20 календарних днів;

б) 20 робочих днів;

в) 30 календарних днів; г)

10 робочих днів.

9. Сума коштів у вигляді відсотків, нарахована на суми грошових зобов'язань у встановлених Податковим кодексом України випадках та не сплачена у встановлені законодавством строки, – це

а) пеня;

б) штрафна санкція; в)

фінансова санкція;

г) адміністративний штраф.

ТЕМА 5. УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМ БОРГОМ ПІДПРИЄМСТВ

Питання для самоконтролю та обговорення

1. Охарактеризувати види і статус податкового боргу.
2. Порівняти види дієвого статусу податкового боргу.
3. Пояснити, коли і як нараховується пеня, її термін сплати.
4. Назвати джерела сплати податкових зобов'язань та податкового боргу платника.
5. Назвати джерела погашення податкового боргу платника податків, що не можуть бути використані платником.
6. Право виникнення і підстави зупинення податкової застави нерухоме і нерухоме майно.
7. Охарактеризувати податкову поруку як спосіб виконання податкових зобов'язань.
8. Порядок застосування, види та зупинення адміністративного арешту активів.

Аналітичні завдання

1. Порівняти вітчизняні та зарубіжні методи управління податковим боргом.
2. Проаналізувати в динаміці податковий борг в Україні (загалом, розрізі платників податків, видів податків).

Тести для самоконтролю

1. До складу податкового боргу НЕ належить:

- а) несплачені у встановлені строки податкові зобов'язання;б) пеня, штрафні санкції (штрафи);
- в) сплачені у встановлені строки податкові зобов'язання;г) плата за користування відстрочкою (розстрочкою).

2. Який статус може мати податковий борг:

- а) інертний статус; б) реальний статус; в) теперішній статус;
- г) квартальний статус.

3. Консолідований борг платника податку – це:

- а) борг, визначений у першій податковій вимозі, збільшений на суму нового податкового боргу, що виник до виставлення другої податкової

вимоги;

- б) борг, визначений у другій податковій вимозі;
- в) борг, визначений у першій податковій вимозі, що не враховує суму нового податкового боргу;
- г) борг, визначений у першій та другій податкових вимогах.

4. У якій послідовності сплачує платник податків одночасно нарахований штраф, пеню, податковий борг:

- а) пеня, штраф, податковий борг; б) податковий борг, штраф, пеня; в) штраф, пеня, податковий борг; г) пеня, податковий борг, штраф?

5. Після спливу якої кількості днів розраховується пеня на суму податкового зобов'язання, визначеного платником податків або податковим агентом з використанням 100 % річних облікової ставки Нацбанку, що діє на кожний такий день:

- а) після спливу 60 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку сплати податку;
- б) після спливу 80 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку сплати податку;
- в) після спливу 70 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку сплати податку;
- г) після спливу 90 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку сплати податку?

6. На який строк може бути накладено арешт активів:

- а) до 36 годин від години підписання відповідного рішення керівником податкового органу;
- б) до 86 годин від години підписання відповідного рішення керівником податкового органу;
- в) до 96 годин від години підписання відповідного рішення керівником податкового органу;
- г) немає правильної відповіді?

ТЕМА 6. ПЛАНУВАННЯ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Питання для самоконтролю та обговорення

1. Пояснити необхідність та різницю між податковим плануванням на державному і корпоративному рівнях.
2. Визначити основні функції та завдання податкового планування на підприємстві.
3. Класифікувати види податкового планування на підприємстві за відповідними ознаками.
4. Обґрунтувати принципи та критерії податкового планування на підприємстві.
5. Назвати і пояснити методи податкового планування.
6. Пояснити відмінність між оптимізацією і мінімізацією податків. Визначити складові податкової оптимізації.
7. Навести приклади основних інструментів податкового планування для оптимізації оподаткування.
8. Навести приклади оптимізації податків на підприємстві та пояснити типові помилки їхнього впровадження.
9. Пояснити необхідність ідентифікації та способи оцінки податкових ризиків в корпоративному податковому менеджменті.
10. Визначити критерії прийняття управлінських рішень щодо планування податкових платежів.

Ситуаційні Завдання

Ситуація 1

Підприємство укладає зі своїми працівниками договори оренди автомобілів, комп'ютерів та інших інструментів. У такий спосіб підприємство скорочує витрати, пов'язані з виплатою прибуткового податку і соціальних внесків.

Пояснити ефект від такої схеми оптимізації. Визначити, які податкові ризики виникають на підприємстві.

Ситуація 2

Підприємство очікує зменшення податкового навантаження від податку на прибуток за рахунок зміни методу нарахування амортизації та строків корисного використання об'єкта. Поясніть, як цей метод вплине на податкове навантаження платників.

Тести для самоконтролю

1. Дайте визначення податкового планування:

- а) планомірне управління надходженням податків і зборів до бюджетів всіх рівнів;
- б) планомірне управління надходженням місцевих податків і зборів до бюджетів територіальних громад;
- в) планомірне управління формуванням об'єктів оподаткування;
- г) планомірна активізація джерел погашення податкових зобов'язань.

2. Дайте визначення об'єкта податкового планування:

- а) централізовані бюджетні кошти;
- б) сукупність податкових зобов'язань платників податків;
- в) грошові кошти у вигляді податків і зборів, джерелом яких є частина валового внутрішнього продукту;
- г) джерела сплати податків і зборів.

3. Податкове планування проводиться на стадії:

- а) формування доходної частини бюджету; б) планування доходів громадян;
- в) виконання бюджету;
- г) формування доходів юридичних осіб.

4. Податкове планування стосується:

- а) виключно відрахувань до соціальних страхових фондів; б) виключно місцевих податків і зборів;
- в) всієї сукупності податків, зборів, інших обов'язкових платежів; г) тільки загальнодержавних податків і зборів.

5. Об'єктом податкового планування є:

- а) податкова звітність;
- б) грошові кошти;
- в) прибуток;
- г) податки суб'єкта податкового планування.

6. До зовнішніх ризиків у податковому плануванні зараховують:

- а) фінансові;
- б) соціальні;
- в) організаційні;
- г) податкового контролю.

ТЕМА 7. МІЖНАРОДНЕ ОПОДАТКУВАННЯ ТА ПОГАШЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ

Питання для самоконтролю та обговорення

1. Пояснити порядок застосування Міжнародного договору України про уникнення подвійного оподаткування стосовно повного або часткового звільнення від оподаткування доходів нерезидентів із джерелом їхнього походження з України.

2. Розмежувати поняття бенефіціарний отримувач доходу, статус податкового резидента, довідка, стягнення податкового боргу в міжнародних правовідносинах, оскарження суми грошового зобов'язання, податкове повідомлення-відкликання.

3. Окреслити мету і основні положення Багатосторонньої конвенції MLI.

4. Охарактеризувати мету, необхідні кроки до впровадження та очікуваний ефект від впровадження Плану дій BEPS (Base erosion and Profit Shifting) в Україні.

Тести для самоконтролю

1. Мета BEPS – це:

а) розробити багатосторонній єдиний механізм боротьби з агресивним податковим плануванням, спрямованим на штучне зменшення бази оподаткування та переміщення оподатковуваного прибутку до низько податкових юрисдикцій;

б) розробити багатосторонній механізм боротьби з податковим плануванням, спрямованим на штучне зменшення бази оподаткування;

в) розробити єдиний механізм боротьби з агресивним податковим плануванням, спрямованим на штучне зменшення бази оподаткування до низько податкових юрисдикцій;

г) розробити багатосторонній єдиний механізм боротьби з агресивним податковим плануванням, спрямованим на штучне зменшення бази оподаткування.

2. Відповідно до чого особа (податковий агент) має право самостійно застосувати звільнення від оподаткування або зменшену ставку податку:

а) Податкового кодексу України;

б) Міжнародного договору України;

в) податкового законодавства країни, в якій відбувається звільнення від оподаткування;

г) статусу, визначеного Кабінетом Міністрів України.

3. Хто не може бути бенефіціарним отримувачем доходу для застосування зниженої ставки податку:

а) юридична або фізична особа, яка має судимість;

б) юридична або фізична особа, яка є фактичним отримувачем (фактичним власником) доходу;

в) юридична або фізична особа, яка є агентом, номінальним утримувачем (номінальним власником) або є тільки посередником щодо такого доходу;

г) юридична або фізична особа, яка порушила норми Податкового кодексу України?

4. Подання чого є підставою для звільнення (зменшення) від оподаткування доходів із джерелом їхнього походження з України:

а) довідки, виданої за рішенням компетентного суду України за позовом нерезидента до податкового агента;

б) шляхом звільнення від оподаткування доходів із джерелом їхнього походження з України, зменшення ставки податку або шляхом повернення різниці між сплаченою сумою податку і сумою, яку нерезиденту необхідно сплатити відповідно до Міжнародного договору України;

в) надається шляхом звільнення від сплати податку та збору;

г) надається шляхом зменшення податкового зобов'язання після нарахування та сплати податків та зборів.

5. Чи є можливість застосувати процедуру звільнення від оподаткування або зменшення суми податків за рішенням компетентного суду України за позовом нерезидента до податкового агента:

- а) ні;
- б) так, якщо ця процедура відбувається вперше; в) так;
- г) ні, якщо інше не передбачено законодавством.

6. На який термін видають довідку, яка підтверджує, що нерезидент є резидентом країни, з якою укладено Міжнародний договір України:

- а) на 6 місяців;
- б) на 1 календарний рік; в) на 3 календарні роки;
- г) на необмежений термін дії.

7. Що зобов'язана надати органу Державної податкової служби за своїм місцезнаходженням (місцем проживання) особа, яка виплачує доходи нерезидентів, у разі здійснення у звітному періоді (кварталі) виплат нерезидентам доходів із джерелом їхнього походження з України:

- а) довідку (або її нотаріально засвідчену копію), видану КМ України, про право одержання податкової пільги;
- б) угоду на повернення сплачених в іншій державі податків;
- в) звіт про виплачені доходи, утримані та перераховані до бюджету податки на доходи нерезидентів;
- г) довідку, яка підтверджує, що нерезидент є резидентом країни, з якою укладено Міжнародний договір України.

8. На підставі чого відбувається розгляд питання щодо відшкодування різниці перевищеної суми сплачених податків нерезидентів:

- а) подання до органу Державної податкової служби заяви про повернення суми податку на доходи;
- б) подання до органу Державної фіскальної служби Міжнародного договору про повернення суми податку на доходи;
- в) подання до органу Державного казначейства України заяви про повернення суми податку на доходи;
- г) подання до органу Державного казначейства України Міжнародного договору про повернення суми податку на доходи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Frecknall-Hughes J. Теорія, принципи та управління оподаткуванням: вступ. Лондон: Routledge, 2015. URL: <https://cutt.ly/RdLEye7> (дата звернення: 06.08.2020).
2. Goyal S. P., Mehrotra H. C. Corporate Tax Planning and Management. Assessment Years 2019-20 and 2020-21, 17th Edition. 2019.
3. International collaboration to end tax avoidance. URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/> (дата звернення: 06.08.2020).
4. Vinod K. Singhania, Monica Singhania. Corporate Tax Planning and Business Tax Procedures with Case Studies, 2019.
5. . Бочарова, Н. А. Податковий менеджмент : навч. посіб. Харків ФОП Бровін О. В., 2020. 122 с.
6. 2. Греца Я.В. Зміст, правові засоби та межі податкового планування: зарубіжний досвід та українська практика : монографія. Держ. ВНЗ «Ужгород. нац. ун-т». Ужгород : РІК-У, 2020. 417 с.
7. 3. Жаворонок А. В. Податковий менеджмент : конспект лекцій. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2022. 110 с.
8. 4. Мороз Е. Г. Податковий менеджмент : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2020. 412 с.
9. 5. Купчак М. Я., Саміло А. В. Податковий менеджмент : навч. посіб. Львів : ЛНУ, 2020. 185 с.
10. 6. Податковий менеджмент : навч. Посіб. / Г. Ю. Ісаншина, О. В. Акімова. – Краматорськ : ДДМА, 2021. – 247 с. ISBN 978-966-379-992-6.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Дебет-Кредит. Розділ «Консультації». Офіційний сайт. URL: <http://consulting.dtkk.ua>
2. Ліга Бізнес-Інформ. Офіційний сайт. URL: www.liga.net
3. Нормативні акти України. Офіційний сайт. URL: www.nau.kiev.ua
4. Податки та бухгалтерський облік. Офіційний сайт. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/>
5. Право України. Офіційний сайт. URL: <https://pravoua.com.ua/ua/>
6. Державна податкова служба України. Офіційний сайт. URL: <https://www.tax.gov.ua>
7. Вісник. Офіційно про податки. URL: <http://www.visnuk.com.ua/>
8. CASERS – веб-платформа для проведення судових змагань та онлайн-хакатонів. URL: <https://casers.org/>

